حیرانوونکی قرآن

قران یتلی اناء اللیل و اطراف النهار

لیکنه : گری میلر
ژباړه : احمدضیاء خُرم

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

لړلیک

د ژباړن مقدمه .... ه
د لیکوال مقدمه .... و
سمندری سوداګر............ ۱
تر ټولو کوچنی شی............ ۱
شات (عسل) ۲
حضرت محمد (ص) او قرآن............ ۳
قرانکریم سره ساینسي چلند ٤
دسم یا ناسم ارزونه (Falsification Test)............ ٥
له هغو کسانو پوښتنه وکړئ چې پوهه لري............ ٦
ایمبریولوژي............ ٦
د شکمن غبرګون ۸
جیولوجي............ ۹
تاسو مخکې په د هکله نه پوهیدئ!............ ۹
د صحت ثبوت: یوه طریقه ۱۰
د بدیلونو ختمول............ ۱۱
د نقاد لار............ ۱۲
یوه وحې - ابولهب............ ۱٤
الوتنه............ ۱٥
د کلیسا د وزیر سره لیدنه ۱٥
د قرآن سرچینه ۱٦
میتومانیا (Mythomania)............ ۱۷
نوې کاتولیک انسایکلوپیډیا............ ۱۹
په نقاد باندې د ثبوت بار............ ۲۰

د غلطۍ ارزونې په اړه نور معلومات ۲۰
اهل کتاب ۲۰
رياضيکي چلند ۲۱
ښځينه مچۍ ۲۲
لمر ۲۳
د وخت زونونه ۲٤
نتيجه ۲٤
ضميمه ۱ .... ۲٦
ضميمه ۲: د اِرم ښار ۲۷

ډالۍ

هغو کسانو ته چې قران کریم په غور سره لولي او عمل وربانديې کوي.

د ژباړن مقدمه

هیښـــــــــــــوونکی قرآن (The Amazing Qura'n) د کاناډايي رياضي پوه او مسيحي مبلغ داكتر **گاري ميلر (عبدالاحد عمر)** ليكنه ده. نوموړی تر اسلام منلو وړاندې د كاناډا په ټورونټو پوهنتون كې د رياضي د پروفـــــــــيسور په توگه دنده تر سره كوله، ده گمان كاوه چې قرآنكريم به هم د بايبل په څير په خپله محتوا كې ضـــد او نقيض بيان ولري، په همدې نيت نوموړي په ۱۹۷۸ كال كې د قرآن كريم په اړه تحقيقاتي مطالعه پيل كړه.

خو نوموړي د خپلې تمې خلاف ومونـدل چې د قرآنكريم بيـان خورا دقيق او د علمي واقعيتونو سره ســم دی، له تحقيقاتو وروســته دغه عالم د اســلام مبارک دين قبول كړ، د اســلام او قـــــــــرآنكريم په اړه يې تلوزيوني ويناوې او ارزښتناک سمينارونه داير كړي، او بيلابيل كتابونه او مقالې يې كښلې دي.

گاري ميلر تر څيړنو وروســته قرآن تلپاتې معجزه بولي او په دې اړه خپله مشــهوره رســاله(The Amazing Qur'an) ليكي چې ما تر لوستلو وروسته ترې ډېر ارزښتمند معلومات تر لاسه كړل.

ومې غوښتل دا په زړه پورې معلومات چې ليكوال پدې ارزښتمنه رساله كې راټول كړي پښــــتو ته وژباړم تر څو د پښتو ژبې ويونكي ترې گټه واخلي.

د لیکوال مقدمه

یو څه چې غیرمسلمانان د قرآن په باب ډیر حیرانوي هغه دادي چې قرآن کریم داسې موضوعات بیانوی چې دوی یې هیڅ تمه نه لري . دوی گومان کوي چې قرآنکریم یو لرغونی کتاب دی چې څوارلس پیړۍ دمخه د عربو له صحرا څخه راغلی دی. او دوی تمه لري چې دا باید داسې یو کتاب وي چې تنها له صــحرا سره تړاو ولري لکه - د صــحرا څخه یو لرغونی کتاب. خو کله چې دا کتاب لولی نو بیا دوی مومی چې دا د هغه څه سره هیڅ تړاو نلري چې دوی یې تمه درلوده. سربیره پر دې، یو له لومړنیو فکرونو څخه چې ځینې خلک یی کوي هغه دا دی چې دا یو زوړ کتاب دی چې د صحرا څخه راغلی، باید د صحرا په اړه خبرې وکړي. ښه قرآن د صحرا په اړه خبرې کوي - د دغه کتاب ځینې ایتونه د صـــحرا په اړه معلومات ورکوي؛ ولی پر دی سربیره د بحر په اړه هم خبرې کوي - هغه څه چې د سمندر په طوفان کې پیښیږی .

سمندری سوداگر

څو کاله وړاندې موږ په ټورنټو کې د یوه سړي له کیسې نه خبر شوو هغه یو له سمندري سوداګرو څخه و او په ســمندر کې یې تجارت کاوه. یو مســلمان ورته د قرآن کریم ژباړه ورکړه. ســمندري ســوداګر د اســلام د تاریخ په اړه هیڅ معلومات نه درلودل خو د قرآن لوســتلو سره یې مینه پیدا شــوه. کله چې یې قرآن پای ته ورســاوه، بېرته یې قران هغه مســلمان ته وروســپاره او ویې ویل: دا محمد ص، ایا دا کښــتی چلونکی وو؟ هغه متاثره شــوی و چې قرآن په ســمندر کې طوفان څومره په ســمه توګه بیانوي. کله چې هغه ته وویل شـــول، "نه په حقیقت کې، محمدص په صـــحرا کې اوسېده،" د هغه لپاره همدا بس وه .ځای په ځای یې اسلام قبول کړ..

هغه د قرآن له وضـــاحت څخه دومره متاثره شـــوی و ځکه هغه بحری طوفان تجربه کړی و، او پوهېده چې چا دا تشرـــیح لیکلی هغه باید په ســـمندر کې په طوفان کې حاضر وی تر څو چې داســـی دقیقه حالت بیان کړی. د "... څپې، د څپې پر سر څپې، په هغې باندې وربځې" تشرـــیح (سوره نور ۴۰:۲۴)

...هغه داســی څه نه وو چې یو څوک په ســـمندر کې د طوفان تصــور کوي لکه څنګه چې لیکل شوي وي؛ بلکه، دا د هغه چا لخوا لیکل شوی چې پوهیده چې په سمندر کې طوفان څه ډول دی. دا یوه بیلګه ده چې قرآن په کوم ځای او وخت پورې تړلی نه دی. په یقین سره چې په دې کې څرګند شــوي ســاینسيـ نظریات هم داســې نه ښــکاري چې څوارلس پیړۍ دمخه د صــحرا څخه سرچینه اخلي.

تر ټولو کوچنی شی

د محمد صـلی الله علیه وسـلم د بعثت څخه څو پیړۍ مخکې، د اتومیزم یوه مشـهوره تیوري وه چې یوناني فیلسوف ډیموکریټس مطرح کړې وه. نوموړي پوه او له ده څخه وروسته پوهانو ګومان کاوه چې ماده د کوچنیو، نه ویشـــل کیدونکو ذرو څخه جوړه شـــوې ده چې اتومونه بلل کیږي. عربانو هم په همدې مفهوم کار کاوه. په حقیقت کې، د عربي کلمه dharrah(ذره) په عام ډول هغه تر ټولو کوچنی ذرې ته ویل کیده چې انســـان ورسره آشـــنا و. اوس، عصرـــي ســـاینس (ذره)ومونـدله چې د مادې دا ترټولو کوچنی واحد (یعنې اتوم، چې ټول خپـل عنصرـــ ته ورته ځانګړتیاوې لري)، بیا بیا ویشـل کیدی شي چې دا یو نوی نظر دی او د تیرې پیړۍ یوه مهمه لاسته

راوړنه ده ؛ په زړه پورې خبره دا ده چې دا معلومات لا دمخه په قرآن کې بیان شـوي دي (سـورت سـبا، ٣٤: ٣) وايي: "هغه [یعنی خدای] په اسـمانونو او ځمکه کې د ذرې د او حتی له هغه څخه کوچني شي نه هم خبر دی. ..."

بې له شـکه چې څوارلس پېړۍ مخکې به دا خبره یوه عرب ته هم عجيبه ښـکارېده. د هغه لپاره، ذره تر ټولو کوچنی شــی و. په حقیقت کې، دا د دې ثبوت دی، چې قرآن پر کومه خاصــه زمانه باندی متعلق نه دی.

شات (عسل)

د هغه څه يوه بله بیلګه چې تمه يې کیدی شي په یوه "زاړه کتاب" کې پیدا شـی کوم چې د روغتیا یا درملو موضـوع پورې اړه ولري هغه زړې درملې یا کورنی درملنې دي. مختلفې تاريخي سرچېنې وایي چې پیغمبر (ص) د روغتیـا او حفظ الصــحې پـه اړه ځینې نصــیحتونـه کړي، خو د دغو نصیحتونو ډیری برخه په قرآن کې نشته. په لومړي نظر کې، غیرمسلمانانو ته دا یوه غلطي ښکاري. دوی نه پوهيږي چې ولې الله تعالی په قرآن کې داسې ګټور معلومات نه دي "شامل" کړي. ځینې مسلمانان هڅه کوي چې دا نشتوالی په لاندې دلیل سره تشریح کړي: "که څه هم د پیغمبر مشوره په هغه وخت کې سـمه او د تطبیق وړ وه ځکه چې هغه په داسـی یو وخت کې ژوند کاوه چې د ژوند اسانتیاوی کمی وی او بل دا چې خدای په خپل بې حده حکمت سره پوهیده چې وروسته به په طب او سـاینس کې پرمختګونه راشي چې د پیغمبرص نصـيحت به پخوانۍ ښـکاره کړي. کله چې وروسته کشـفونه وشي، ښـايي خلک ووايي چې دا ډول معلومات د هغه څه سره مخالف دي چې رســول الله صــلی الله علیه وســلم ورکړي دي. نو له دې امله چې الله تعالی هیڅکله غیر مسـلمانانو ته دا فرصـت نه ورکوي چې دا ادعا وکړي چې قرآن له ځانه او یا د رسـول الله (ص) له لارښوونو سره په ټکر کې دی، نو هغه یوازې په قرآن کې هغه معلومات او بېلګې شاملې کړې چې د وخت د ازموینې وړ وي. خو کله چې څوک د قرآن کریم حقایق د الهي وحي په توګه وڅېړي، نو ټوله مسله په چټکۍ سره خپل مناسب ځای ته راځي او په داسې استدلال کې تېروتنه روښانه او د پوهېدو وړ ګرځي.

په دی باید پوه شــو چې قرآن یوه الهي وحې ده او په دې توګه ټول معلومات د الهي اصــل څخه دي. الله تعالی قرآن په خپله نازل کړی دی. دا د الله تعالی کلمات دي چې د پیدایښت څخه مخکې

شـتون لري او پدې توګه هيڅ شـی په دې کتاب کې نشيـ اضـافه کيدی ،په دې کتاب کی د ايتونو کمول يا بدلول ناممکن دي. په اصـــل کې، قرآن د پېغمبر اکرم (ص) له پيدايښـــت څخه مخکې موجود و او بشپړ و، نو په دې کې د پېغمبراکرم (ص) خپله وينا او نصيحت نه شي کېدای شـامل شي. د دې ډول معلوماتو شـاملول به په ښـکاره ډول د هغه هدف سره مخالف وي کوم چې قرآن د هغه لپاره نازل شـوی دی ، د هغه له واک سره به ســازش وشي چې د الهي وحې په توګه به يې غير مستند وګرځوي.

په پايله کې، په قرآن کې هيڅ "کورنۍ درملنه" شتون نلري چې څوک يې د پخوانوالي ادعا وکړي؛ او نه هم په دې کې د کوم سړي نظر شتون لري چې ووايي روغتيا ته څه ګټه لري، کوم خواړه غوره دي، يا څه شی د دې يا هغه ناروغۍ درملنه کوي. په حقيقت کې، قرآن يوازې يوه شی ته اشاره کوي چې د طبي درملنې سره په مکمل ډول مطالقت کوي، او دا د هيچا د نظر سره اختلاف نه لري. په قرآن کی وايي چې په شاتو کې شفا شته. او يقينا، زه فکر نه کوم چې داسې څوک شتون ولري چې د دې سره مخالفت وکړي.

حضرت محمد (ص) او قرآن

که يو څوک فرض کړي چې قرآن د يو سـړي د ذهن محصــول دی، نو هغه به دا فکر وکړي چې د هغـه شــخص پـه ذهن کې څـه ګرځيـدلی چې دا يی "ترتيـب" يې کړی. پـه حقيقـت کې، ځينې انســـايکلوپيډيا او مختلف کتابونه ادعا کوي چې نعوذ بالله قرآن د هغه چلونو محصـــول و چې محمد ص تری اســـتفاده کوله. که چېرې دا ادعاوې ريښـــتيا وي - که دا واقعا هم د محمد ص په ذهن کې د ځينې رواني ستونزو څخه رامينځته شوې وي - نو د دې ثبوت به په قرآن کې څرګند وي. آيا داسې شواهد شته؟ د دې د معلومولو لپاره چې شته او که نه، بايد لومړی دا بايد معلومه کړو چې په هغه وخت کې به د هغه ذهن په څه باندې مشـــغول و او بيا وروســـته په قرآن کې دغه فکرونه او انعکاسونه ولټوو. دا عامه ده چې محمد (ص) ډېر سخت ژوند درلود. د هغه ټولې لونې له يوې پرته ،له ده څخه مخکې وفات شــوې، او هغه د څو کلونو ميرمن درلوده چې هغه ته ډېره ګرانه او مهمه وه، چې نه يوازې د هغې مرګ د هغه له مرګ څخه د مخه و بلکې هغه د ژوند په خورا نازک وخت کې وفات شــوه. په حقيقت کې، هغه بايد يوه آرامه او ښــه ښـځه وي ځکه چې کله هغه ته لومړی وحې راغله، هغه په   ويره کې هغې ته ورغی. په يقين سره، حتی نن ورځ به يو څوک په ډېره سـختی سره هغه هم يو عرب ومومی چې تاســو ته ووايي: "زه دومره وويريدم چې زه خپلې ميرمنې ته ورغلم." بيا هم محمد (صلی الله عليه وسلم) د خپلې ميرمنې سره ځان دومره

راحته احســاس کاوه چې کولی یی شــوی د وحې په باره کې هغې ته ووایی . دا ځومره اغیزمنه او پیاوړې ښځه وه. که څه هم دا بیلګې یوازې یو څو هغه موضـوعات دي چې د محمد په ذهن کې به وي، زما د دلیل د ثابتولو لپاره کافي دي.قرآن له دې شیانو څخه هیڅ شی نه دي ذکر کړي - نه د هغه د ماشــومانو مړینه، نه د هغه د محبوب ملګري او میرمنې مړینه، نه د هغه د لومړنیو وحېو څخه ویره چې هغه په ډیر ښـکلي ډول له خپلې میرمنې سره شریک کړي - هیڅ شــی نه؛ بیا هم دې موضـوعاتو باید هغه ته زیان رسـولی وي، هغه یې ځورولی وي، او هغه یی د ژوند په اوږدو کې د درد او غم سره مخ کړی وي. په حقیقت کې، که قرآن د هغه د رواني فکرونو محصـول و، نو دا مضامین به هم د نورو په څیر، یا لږ تر لږه په ټوله کې ذکر شوي وای.

قرانکریم سره ساینسي چلند

د قرآن په اړه ریښــتیني ســاینسيـ چلند ممکن دی ځکه چې قرآن هغه څه وړاندې کوي چې نور آسماني صحیفې په ځانګړي توګه او نور مذهبونه په عمومي ډول نه وړاندې کوي. دا هغه څه دي چې ســاینس پوهان یې غوښـتنه کوي. نن ورځ ډیری خلک شـتون لري چې نظرونه او نظریات لري چې څنګه کائنات کار کوي. دا خلک ولی ټول ځای پر ځای دي، خو علمي ټولنه یې د اورېدو فکر هم نه کوي. دا ځکه چې په تیره پیړۍ کې ساینسيـ ټولنې د جعلیتوب ازمویلو غوښـتنه کړې. دوی وایي: "که تاسـو نظریه لرئ، موږ مه پری ځوروئ تر څو چې تاسـو د دې قضیی د ثابتولو لپاره موږ ته یوه حل لاره پیدا نکړی چې آیا تاسو غلط یاست یا نه". دا چې ولې ساینسيـ ټولنې د پیړۍ په پیل کې آینســټین ته غوږ نیولی و د همدغی آزموینی برکت و. هغه د یوې نوې تیورۍ (نظریې) سره راغی او ویې ویل: "زه باور لرم چې کائنات داســې کار کوي. او دلته یی د غلط ثابتولو لپاره درې لارې دي چې ایا زه غلط یم که نه! نو ســاینسيـ ټولنې د هغه د تیوري د ازموینو تابع کړه، او په شــپږو کلونو کې دا تیوری له دې دریو لارو څخه په کامیابی تیره شــوه. البته، دا دا نه ثابتوي چې هغه لوی و، مګر دا ثابتوي چې هغه د اوریدلو وړ و ځکه چې هغه وویل: "دا زما نظر دی؛ او که ته غواړې چې ما غلط ثابت کړي، دا کار وکړه او یا هم دا هڅه وکړه. دا په حقیقت کې هغه وړاندیز دي چې قرآن یې خپل لوستونکي ته کوي د سمتوب یا ناسمتوب ازموینه. ځینې یی لا دمخه ثابتې شوی دي او ځینې یې اوس هم شتون لري. په اصل کې دا وایي، "که دا کتاب هغه څه نه وي چې ادعا یې کیږي، نو تاســو باید دا یا دا کار وکړئ ترڅو دا ثابت کړئ چې دا غلط دی." البته، په

۱۴۰۰ کلونو کې هیڅوک نه دي توانیدلي چې "دا یا دا " وکړي، او پدې توګه دا تر اوسه ریښتیا او مستند ګڼل کیږي."

دسم یا ناسم ارزونه (Falsification Test)

زه تاسو ته دا مشوره درکوم چې که بل ځل مو له چا سره د اسلام په اړه شخړه وشي او هغه ادعا وکړي چې هغه په سمه دی او تاسو په ناسمه، نو تاسو لومړی ټول دلیلونه پریږدئ او دا پوښتنه ترې وکړئ: آیا ستاسو په دین کې د دروغو ازموینه شته؟ آیا ستاسو په دین کې داسې کوم معیار شته چې زه یې په سرته رسولو سره تاسو غلط ثابت کړم؟ ښه، زه همدا اوس وعده درکولی شم چې خلک به هیڅ ځواب ونه لري - نه ازموینه، نه ثبوت، هیڅ شی نه! دا ځکه چې دوی داسې فکر نه لری چې نه یوازې دا چې باید د خپلې عقیدې په اړه دلایل وړاندې کړی بلکې نورو ته داسې یو معیار معرفی کړي چې د هغه په واسطه د نورو عقیدو خلک وکولای شي دوی غلط ثابت کړي په هرصورت، اسلام دا کار کوي.

دقرآنکریم په څلورم سورت کې د دې خبرې لپاره یوه ښه بیلګه وړاندې شوې چې اسلام څنګه انسان ته فرصت ورکوي چې د هغه د اعتبار تصدیق وکړي یا په بله معنی غلط یې ثابت کړي. او په صادقانه توګه زه ډیر حیران شوم چې کله ما دا چلنج وموندله. (سوره نساء ۴:۸۲)

"ایا دوی قرآن ته پام نه کوي؟ که دا له الله ج پرته د بل چا له خوا وی، نو خامخا به یې پکې ډیر اختلاف موندلی وای."

دا غیر مسلمان ته ښکاره چلنج ده. په اصل کې، دا هغه ته بلنه ورکوي چې غلطي ومومي. په حقیقت کې، د چلنج جدیت او سختی ته په کتو سره، په لومړي سر کې د داسې حقیقي چلنج وړاندې کول حتی د انسان په په طبیعت کې نه دي. هیڅ څوک په ښوونځي کې داسې ازموینه نه ورکوي چې د ازموینې پای ته رسیدو وروسته ، ښوونکي ته په پای کې یو یادداشت کې ولیکي چې: "دا ازموینه (زما ځوابونه) کامله ده. په هغې کې هیڅ غلطی نشته. آیا تاسو کولی شئ یوه ومومئ!" هیڅ څوک دا نه کوي. ښوونکی به تر هغه نه ویده کیږی تر څو چې یې خطا ونه مومي! او بیا هم دا هغه لاره ده چې قرآن یی خلکو ته وړاندی کوي.

له هغو کسانو پوښتنه وکړئ چې پوهه لري

یو بل په زړه پورې چلند چې په قرآن کې شــتون لري هغه دادی چې په مکرر ډول لوســتونکي ته مشــورې ورکوي. قرآن لوســتونکي ته له مختلفو حقایقو خبر ورکوي او بیا هغه ته نصــیحت کوي چې : «که غواړې چې په دې اړه نور معلومات ترلاســه کړې، یا هم که د قران په یوه موضــوع کې شـــک کوې، نو له پوهانو پوښـــتنه وکړه». دا هم د حیرانتیا وړ چلند دی. دا معمول نه دی چې د جغرافیې، نبات پوهنې، بیولوژي او داسې نورو په اړه له زده کړې پرته د یو چا څخه داسې کتاب راشي چې په دې موضوعاتو بحث وکړي او بیا لوستونکي ته مشوره ورکړي چې د شک درلودلو په صـورت کې د پوهانو څخه وپوښـتي. په هره زمانه کې داسې مسـلمانانو شـتون درلود چې د قرآن نصــیحت یې تعقیب کړي او حیرانونکي کشــفونه یې کړي دي. که څوك د پېړیو پېړیو مســلمانانو ســـاینس پوهانو کار ته وگوری، نو وبه مومي چې د قرآن له احکامو څخه ډك دي. دوی په د اثارو کې څرگندوي چې دوی د قرآنکریم په مرسته داسې ځای کې تحقیق کړی، او داسې لاسته راوړنې یی راوړي دي.

د مثال په توگه، قرآن د انســان اصــل ته اشــاره کوي او بیا لوســتونکي ته وایي: "دا وڅیړه!" قرآن لوستونکي ته اشاره ورکوي چې چېرته وگوري او بیا وایي چې اړونده اشخاص باید د دې په اړه نور معلومات ومومي. دا هغه څه دي چې نن ورځ مسـلمانان په لویه کچه سـترگې ترې پټوي – مگر تل نه، لکه څنگه چې په لاندې مقالو کې ښودل شوي.

ایمبریولوژي

څو کاله وړاندې د ســعودي عربســتان په ریاض کې یوې ډلې د قران کریم ټول هغه آیتونه راټول کړل چې د جنین په اړه بحث کوي - په رحم کې د انسان وده او داسې نور. هغوی وویل: دا هغه څه دي چې قرآن وایي. ایا دا حقیقت دی؟" په اصل کې، دوی د قرآن په لارښوونو باندې عمل کړی دی : "له هغو ســړیو څخه پوښــتنه وکړئ چې پوهیږي." دوی، لکه څنگه چې پیښ شــوي، یو غیر مسـلمان چې د ټورنټو په پوهنتون کې د جنینولوژي پروفیسـور دی غوره کړ. د هغه نوم کیت مور (Keith L.Moore) دی، او هغه د جنینولوژي په اړه د ډېرو درسي کتابونو لیکوال دی په حقیقت کې د جینیولوژی علم یو نړیوال کارپوه دی. هغوی دغه عالم ریاض ته راوبللو او ورته یی وویل:

دا هغه څه دي چې قرآن یې ستا د موضوع په اړه وایي. آیا دا سم دي؟ تاسو موږ ته څه ویلای شئ؟

په داسې حال کې چې هغه په ریاض کې و، دوی ټول هغه امکانات چې د ژباړې په برخه کې ورته اړتیا وه او هغه ټول امکانات چې هغه یې غوښتنه کړې وه برابر کړل او دغه عالم د قران په داسې دقیق بیان باندې ډېر حیران شو آن تر دې چې هغه خپل درسي کتابونه بدل کړل. په حقیقت کې هغه د یوه کتاب ("زیږون څخه مخکې") په دوهمه ګڼه کې د جنینولوژۍ د تاریخ په برخه کې ځینې مواد شامل کړل چې په لومړۍ نسخه کې نه وو ځکه چې هغه په قرآن کې نوی معلومات تر لاسه کړی وو چې د دوی له معاصرو معلوماتو نه موثق وو. او هغه وویل چې هغه څوک چې په قرآن ایمان لري په هغه څه پوهیږي چې نور خلک پرې نه پوهیږي.

ما د ټلویزیوني پریزنټېشن لپاره د ډاکټر کیت مور سره د مرکې کولو ویاړ درلود، او موږ په دې اړه ډېرې خبرې وکړې - دا د سلایډونو او داسې نوروشیانو په مرسته تشریح شوي دي. هغه یادونه وکړه چې په قرآن کریم کې د انسان د ودې په اړه ځیني ځیزونه دیرش کاله مخکي هم معلوم نه وو. په حقیقت کې، هغه وویل چې یو شی په ځانګړې توګه - د قرآن تشریح د انسان په باره یعنی دغه عبارت "ژوول شوی په څیر ټوټه" (علقه) [غافر ۶۷:۴۰] د هغه لپاره نوی و. خو کله چې یې وکتل نو معلومه شوه چې دا ریښتیا ده، نو په خپل کتاب کې یې اضافه کړه. هغه وویل، "ما مخکې هیڅکله دا فکر نه و کړی،" هغه د زوولوژي څانګې ته لاړ او د هغې ټوټې عکس یې وغوښتلو. کله چې هغه ومونده چې دا د انسان جنین په څیر ښکاري، نو پریکړه یې وکړه چې دواړه انځورونه په خپل درسي کتاب کې شامل کړي..

که څه هم په قرآن کې د انسان د معلوماتو د څېړلو پورتنۍ بېلګه د یو نامسلمان سره تړاو لري، خو بیا هم د اعتبار وړ ده، ځکه چې هغه یو له هغو کسانو څخه دی چې د څېړنې په موضوع کې پوه دی. که ځینو عامو خلکو دا ادعا کړې وای چې قرآن د جنینولوژي په اړه داسې څه وایي، نو بیا به د هغوی خبرې منلو ته اړتیا نه وه. په هر حال که انسان علماوو ته کوم لوړ مقام، عزت او درنښت ورکوي، نو په طبیعي ډول دا انګېرل کېږي، چې که د یوې موضوع په اړه څېړنه وکړي او د همدې څېړنې پر بنسټ یوې پایلې ته ورسېږي، نو پایله یې صحیح ده.

د شکمن غبرګون

ډاکټر کیت مور د کلینیکي جنینولوژي په اړه یو بل کتاب هم لیکلی و، او کله چې هغه په ټورنټو کې دا معلومات وړاندې کړل، نو په ټول کاناډا کې یې د پام وړ غالمغال رامنځته کړ.ځینی ناسمې لیکنې د کاناډا په ځینو ورځپاڼو کې خپرې شـــوې، او د ځینو ورځپاڼو سرلیکونه خورا مسخره وو. د مثال په توګه، یو سرلیک کې داسی لیکل شوی وو: "حیرانونکي معلومات د پخوانیو دعاګانو په کتاب کې موندل شـــوی!" د دې مثال څخه څرګندیږي چې خلک په روښـــانه توګه نه پوهیږي چې دا ټول څه دي. په واقعیت کې، د یوې ورځپاڼې خبریال د پروفیســـور مور څخه وپوښـتل: "تاســو فکر نه کوئ چې شـاید عربان د دې شـیانو په اړه دمخه پوهیدلي وي - د جنین توضـیحات، بڼه او دا چې څنګه بدلون او وده کوي؟ شـاید دوی سـاینس پوهان نه و، شـاید دوی پخپله ځینې خام تحلیلونه کړي - خلک یې را غوښـــتی او دا شـــیان یې معاینه کړي." پروفیســـور سـمدلاســه ځواب ورکړ چې هغه [یعنې خبریال] یو ډیر مهم ټکی له پامه غورځولی دی - د جنین ټول سـلایډونه چې ښـودل شـوي او په فلم کې وړاندې شـوي د مایکروسـکوپ له لارې اخیسـتل شوي عکسونو څخه ترتیب شوي دي. هغه وویل: "دا مهمه نده چې یو څوک څوارلس پیړۍ دمخه د جنینولوژی کشف کولو هڅه کړې وي. دوی ته د داسې یو شی لیدل یو ناشونی کار دی .د داسې شي لیدل یوازې د مایکروسکوپ له لارې شوني دي.

په قرآن کې د جنین د ظاهري توضیحاتو ټول توضیحات د هغه شی څخه دي چې هغه د سترګو لیدلو وړ نه دي. نو د دې د لیدلو لپاره یو مایکروسـکوپ ته اړتیا شـته. دا چې دا ډول وسیله یوازې له دوه سـوو کلونو څخه راپه دیخوا جوړه شـوې، ډاکټر مور په خندا وویل: "شـاید څوارلس پیړۍ مخکې یو چا په پټه توګه له مایکروسکوپ څخه استفاده کړی وي او دا څیړنه یې پرمخبیولې وي او په هیڅ ځای کې یی غلطی نه وي کړې. بیا یې په یو ډول محمد (ص) ته ورښـودلی او هغه یې قانع کړی چې دا معلومات په خپل کتاب کې واچوي. بیا یې خپل وسایل ویجاړ کړی او د تل لپاره یې پټ ساتلی. ایا تاسو په دې باور یاست؟ تاسو واقعا باید پرته له دې چې تاسو یو څه ثبوت راوړئ داسې څرګندونې کوئ څکه چې دا ډیرې بې بنسټه او مسـخره دي. په حقیقت کې، کله چې له ډاکټر کیت مور څخه وپوښـتل شـول چې : "تاسـو دا معلومات په قرآن کې څنګه ارزوئ؟" د ډاکټر کیت مور ځواب دا و، "دا معلومات باید حتما دالله ج له لوري نه وي

جيولوجي

د پروفيسورکيت مور يو همکار، مارشال جانسن، د ټورنټو په پوهنتون کې د جيولوژي په برخه کی په پراخه کچه زده کړی کړي دي. هغه د دې حقيقت په اوريدلو سره ډيرحيران شـــوی وه چې د جنيولوژی په اړه د قرآن بيانونه سم دي، نو هغه له مسلمانانو څخه وغوښتل چې په قرآن کې ټول هغه څه راټول کړي چې د هغه د مســـلک سره تړاو لري. يوځل بيا خلک په موندنو ډير حيران شـــول. څرنګه چې په قرآنکريم کې د ډيرو موضـــوعاتو په اړه بحث شـــوی دی، نو يقينا د هرې موضـوع د ختمولو لپاره به ډير وخت ته اړتيا وي. د دې بحث د مقصـد لپاره دا خبره کافي ده چې قرآن د مختلفو موضـــوعـاتو پـه اړه ډېر واضـــح او جامع څرګنـدونې کوي او پـه عين وخـت کې لوستونکي ته لارښوونه کوي چې د دې بيانونو صداقت په هغو موضوعاتو کې د پوهانو له څېړنو سره ثابت کړي. او لکه څنګه چې د جنين او جيولوژي په تيرو مثالونو کې روښـــانه شـــوي، قرآن په ښکاره توګه مستند راغلی دی.

تاسو مخکې په د هکله نه پوهيدئ!

بې له شـکه په قرآنکريم کې داسې چلند شـتون لری چې په بل کتاب کې نشـته. دا په زړه پورې ده چې کله قرآن معلومات وړاندې کوي، ډيری وختونه لوســـتونکي ته وايي: "تاســـو مخکې په د هکله نه پوهيدئ." په حقيقت کې ، هيڅ صحيفه شتون نلري چې خپل لوستونکی ته داسې ووايي. نورې ټولې لرغونې ليکنې او صـــحيفې چې خلکو ته معلومات ورکوي، تل دا بيانوي چې دا معلومات له کوم ځای څخه ترلاسه شوي دي .

د مثال په توګه، کله چې انجيل د لرغوني تاريخ په اړه بحث کوي، دا وايي چې دا پاچا دلته اوسيده، دا په يوه ځانګړي جګړه کې جنګيدلی، يو يې زامن درلودل او داسې نور، بيا هم تل دا شرط لګوی چې که تاســـو نور معلومات غواړئ، نو تاســـو بايد داســـی او داســـی کتاب ولولئ ځکه چې د دی معلوماتو سرچينه (Reference)ده . د دې برعکس ، قرآن لوســـتونکي ته معلومات ورکوي او وايي چې دا معلومات نوي دي. البته، د چمتو شوي معلوماتو د څيړلو او د هغې د اعتبار تصديق کولو لپاره تل لوســـتونکی دا مشـــوره ورکوی چې دا معلومات وڅيړي. دا په زړه پورې ده چې دا ډول مفکوره څوارلس پيړۍ نه راپه دې خوا هيڅکله د غير مسلمانانو لخوا چلنج شوې نه وه. په حقيقت کې هغه مکې خلک چې لـه مســـلمانانو څخه يې کرکه کوله او وخت په وخت يې داســـې وحې اوريدلي چې د نويو معلوماتو د راوړلو ادعا کوي؛ بيا هم، دوی هيڅکله داسی نه ويل چې دا نوی

نه دي يا داچې موږ پوهيږو چې محمدص دا معلومات له کوم ځای څخه ترلاســه کړل. هيځکله د دې صداقت چلنج کولی نشي ځکه چې دا واقعا نوي معلومات وو.

د صحت ثبوت: يوه طريقه

دلته بايد ټينګار وشي چې قرآن کريم د ډيرو شيانو په اړه دقيق دی، مګر دقت په دې معنی نه دی چې دا کتاب يو الهي وحې ده. په حقيقت کې، دقت يوازې د الهي وحې لپاره يواځې له معيارونو نه يو معيار دی. د مثال په توګه، که چېرې د تليفون د نمبرونو کتابچه ســمه او دقيقه وی نو دا پدې معنی نه ده چې دا کتابچه الهي ده. اصـلي سـتونزه په دې کې ده چې يو څوک بايد د قرآن د معلوماتو سرچينه ثابت کړي. په دې کې د ثبوت بار د لوستونکي په غاړه دی. له کافي شواهدو پرته په ســاده ډول د قرآن له صـــداقت څخه انکار نشيــ کيدای. که په حقيقت کې يو څوک تېروتنه ومومي، نو هغه حق لري چې هغه باطل اعلان کړي. دا هغه څه دي چې قرآن يې هڅوي.

يو ځل يو سړی په سويلي افريقا کې د ليکچر وروسته ما ته راغی. هغه زما په خبرو ډير په غوسه شوی و او ويې ويل: زه به نن شپه کور ته ځم او په قرآن کې به تېروتنه پيدا کړم. البته، ما ځواب ورکړ، "مبارک شه". دا تر ټولو ښه خبره ده.» په يقين سره، دا هغه طريقه ده چې مسلمانان بايد د هغو کســانو سره واخلي چې د قرآن په صـــداقت شـــک لري، ځکه چې قرآن پخپله ورته ننګونه وړاندې کوي. او په لازمي ډول ، د دې ننګونې منلو او موندلو وروسته چې دا ريښتيا ده ، دا خلک به پدې باور وکړي ځکه چې دوی نشيــ کولی چې قرآن غلط ثبوت کړي. په لنډه توګه، قرآن د دوی درناوی کوي ځکه چې دوی پخپله د هغه صداقت تاييد کړی دی.

يو بل مهم حقيقت چې د قرآن د صـــداقت په اړه په کافي اندازه تکرارکيدای نه شي دا دی چې د يوې پيښې په بيانولو کې د يو کس بې کفايتي د يوې پيښې د شتون منلو يا د بل چا توضيح ته اړتيا نلري. په ځانګړې توګه، يوازې د دې لپاره چې يو څوک نشيــ کولی يو څه تشرــيح کړي پدې معنی ندي چې يو څوک بايد د بل چا توضـيح ومني. په هرصـورت، د نورو توضـيحاتو څخه د شـخص انکار د ممکنه ځواب موندلو لپاره د ثبوت بار بيرته په ځان باندې راګرځوي. دا عمومي نظريه په ژوند کې په ډيرو مفاهيمو باندې تطبيق کيږي، مګر د قرآني ننګونې سره خورا په زړه پورې بڼه لري، ځکه چې دا د هغه چا لپاره کار ستونزمن کوي چې وايي: "زه باور نه لرم." د انکار په پيل کې

یو څوک سمدلاسه مکلفیت لري چې پخپله توضیحات وموميٍ که چېرې هغه احساس وکړي چې د نورو ځوابونه ناکافي دي.

په حقیقت کې، د قرآن کریم په یو ځانګړي آیت کې چې ما تل په انګلیسي کې غلط ژباړلی دی، الله تعالی د یو سړي یادونه کړې چې حقیقت یې اوریدلی و. خو قران بیانوی چې دغه شخص په خپله دنده کې غفلت کړی و ځکه چې هغه د معلوماتو له اوریدلو وروســـته پرته له دې چې هغه چک کړي،یا د حقیقت د پلټلو پرته لاړ. په بل عبارت، یو څوک مجرم دی که هغه یو څه واوري او تحقیق پرې ونه کړي او وګوري چې ایا دا ریښـتیا ده کنه هغه باید ټول معلومات پروسـس کړي او پریکړه وکړي چې بی ځایه معلومات څه شـــی دی اوکوم معلومات باید وغورځول شي او کوم ارزښتناک دي چې باید وساتل شي او په سمدستي یا وروسته ترې ګټه پورته شي.

یو څوک نشيـ کولی دا یوازې په خپل سر کې تاو راتاو کړي. دا باید په مناسبو کټګوریو کې ځای پر ځای شي او له دې لیدلوری څخه باید وڅیړل شي. د مثال په توګه، که معلومات لاهم تخمینی وي، نو یو څوک باید معلومه کړي چې آیا دا ریښـــتیا یا دروغ ته نږدې دي. مګر که ټول حقایق وړاندې شـــوي وي، نو باید د دې دوو انتخابونو ترمنځ په بشـــپړه توګه پریکړه وشي. او حتی که یو څوک د معلوماتو د اعتبار په اړه مثبت نه وي، هغه لاهم اړین دی چې ټول معلومات پروســـس کړي او اعتراف وکړي چې هغه د ډاډ لپاره نه پوهیږي. که څه هم دا وروستی ټکی بې ګټې ښکاري، په حقیقت کې، دا په وروســـته وخت کې مثبتې پایلې ته د رســـیدو لپاره ګټور دی چې دا ســـړی مجبوروي چې لږ تر لږه تحقیق وپیژني او د حقایقو بیاکتنه وکړي..

د معلوماتو سره دا آشنا شخص به وتوانیږی پوه شی چې کله به راتلونکي کشفونه رامینځته کیږي او اضـــافي معلومات وړاندې کیږي. مهمه خبره دا ده چې یو څوک د حقایقو سره معامله کوي او په ساده ډول یې د خواخوږی او لیوالتیا له مخې نه پریږدي.

د بدیلونو ختمول

د قرآن د حقانیت په اړه ریښـتینی یقین په هغه باور کې څرګند دی چې په ټوله کې شـتون لري. او دا باور د یو مختلف چلند څخه راځي - "د بدیلونو لیری کول." په اصل کې، قرآن فرمایي: "دا کتاب یو الهي وحې دی؛ که تاسـو په دې باور نه یاسـت، نو دا څه دي؟" په بل عبارت، لوسـتونکی چلنج کیږي چې د یو بل وضـــاحت سره راشي. دلته د کاغذ او رنګ څخه جوړ شـــوی کتاب دی. له کومه

راغلی؟ وايي چې دا یو الهي وحې ده؛ که دا الهي وحې نه وي، نو سرچینه یې څه ده؟ په زړه پورې حقیقت دا دی چې هیڅوک لاهم د داسې توضیحاتو سره ندي راغلي چې ګټه وکړي. په حقیقت کې، ټول بدیلونه ختم شوي دي. لکه څنګه چې د غیر مسلمانانو لخوا په ښه توګه تاسیس شوي، دا بدیلونه اساسا په دوه متقابلو ځانګړو فکرونو کې ترتیب شوي، په یو یا بل باندې ټینګار کوي. له یوې خوا، یوه ډله خلک چې د سلګونو کلونو لپاره یې د قرآن تحقیق کړی او ادعا کوي چې "یو شی چې موږ په یقین سره پوهیږو هغه سړي، محمد (ص) فکر کاوه چې هغه یو پیغمبر دی.نعوذ بالله هغه لیونی وه!»یا دوی په دې باور دي چې نعوذ بالله محمد (ص) به په یو ډول تیر ایستل شوی وی. له بلې خوا یوه ډله ده چې ادعا کوي: "د دې شــواهدو له امله، موږ په یقین سره پوهیږو چې هغه سـړی(محمد (ص))، نعوذ بالله دروغجن و!" په اصــل کې ، دا دوه ډلې په پوره تضــاد کې واقع دی.

په حقیقت کې، د اســلام ډیری دښــمنان معمولا د دواړو نظریو ادعا کوي. دوی په دې خبرې پیل کوي چې محمد (ص) نعوذ بالله لیونی دی او بیا یې په دروغجن بللو سره خبره پای ته رسوي. دوی هیڅکله نه پوهیږي چې هغه دواړه نه نشي کیدای! د مثال په توګه، که یو څوک په فریب کې واقع شوی وي او په ریښتیا فکر کوي چې هغه پیغمبر دی، نو هغه د شپې ناوخته نه کښیني چې پلان جوړ کړی "زه به سبا خلک څنګه تیر باسـم ترڅو دوی فکر وکړي چې زه پیغمبر یم؟" هغه (ص) په رښتیا باور لري چې هغه یو پیغمبر دی، او هغه باور لري چې ځواب به یې د وحې لخوا ورکړل شي.

د نقاد لار

په حقیقت کې قرآن عظیم الشان ډیره برخه د پوښتنو په ځواب کې راغلی د مثال په توګه حضرت محمد (ص) څخه به چا پوښــتنه وکړه او وحې به یې له ځواب سره راغله. یقیناً که یو څوک لیونی وي او په دې باور وي چې پرښته یې په غوږ کې خبرې کوي، نو کله چې څوک ترې پوښتنه وکړي نو فکر کوي چې پرښــته به یې ځواب ورکړي. ځکه چې هغه لیونی دی، هغه واقعا فکر کوي. هغه چا ته نه وايي چې لږ انتظار وکړئ او بیا خپلو ملګرو ته ورشي او پوښــتنه یې وکړي: "ایا څوک په ځواب پوهیږي؟" دا ډول چلند د هغه چا ځانګړنه نه ده چې په دې باور وي چې هغه پیغمبر دی. هغه څه چې غیر مسلمانان یې له منلو څخه انکار کوي هغه دا دي چې تاسو دا دواړه لارې نه شئ کولی یوځای کړی. یو څوک فریبکار کیدی شي، یا هغه دروغجن کیدی شي. هغه کولی شي یو له دغو دوو نه شي ، مګر هغه یقینا دواړه نشي کیدای!

لاندې سناريو د هغه ډول دايروی فکر يوه ښه بيلگه ده چې غير مسلمانان په دوامداره توگه په کې گرځي. که له دوی څخه وپوښتئ چې "د قرآن اصل څه دی؟" هغوی تاسو ته وايي چې دا کتاب د داسې يو سړي له ذهن څخه رامينځته شوی چې ليونی و. بيا تاسو له هغه څخه وپوښتئ: "که دا د هغه له سر څخه راغلی وي، نو هغه معلومات له کوم ځای څخه ترلاسه کړل؟ يقيناً په قرآن کې د ډېرو شيانو يادونه شوې ده چې عربان ترې خبر نه وو. نو د هغه حقيقت تشريح کولو لپاره چې تاسو يې راوړی، هغه خپل دريځ بدلوي او وايي: "ښه، شايد هغه ليونی نه و. ښايي کوم بهرني هغه ته معلومات راوړي وي. نو هغه دروغ وويل او خلکو ته يې وويل چې هغه پيغمبر دی. په دې وخت کې بايد له هغه څخه وپوښتل شي: "که محمدص درواغجن و، نو هغه باور يې له کوم ځای څخه ترلاسه کړ؟ ولې يې داسې چلند کاوه چې گومان يې کاوه هغه پيغمبر دی؟ په پای کې دا غير مسلمان په چټکۍ سره بل ځواب ته ټوپ وهی ، په چټکۍ سره د لومړي ځواب سره چې د هغه ذهن ته راځي. دا هيروي چې هغه دمخه دا امکان له لاسه ورکړی دی، هغه ادعا کوي، "ښه، شايد هغه دروغجن نه و. هغه شايد ليونی و او واقعا فکر کاوه چې هغه يو پيغمبر دی. او په دې توگه هغه بيا ناکامه دوره پيل کوي..

لکه څنگه چې مخکې هم يادونه وشوه، په قرآن کې ډېر داسې معلومات شته چې سرچينه يې له الله پرته بل چا ته نه شي منسوبېدای. د مثال په توگه، چا محمد (ص) ته د ذوالقرنين د ديوال په اړه وويل چې شمال ته سل ميله لرې ځای دی؟ چا ورته د جنينولوژي په اړه وويل؟ کله چې خلک دا ډول حقايق راټولوي، او نه غواړي چې د حقايقو موجوديت يوې الهي سرچينې ته منسوب کړي، نو دوی په اتوماتيک ډول دا گومان کوي چې يو څوک د محمد (صلی الله عليه وسلم) معلومات راوړي او هغه د خلکو د گمراه کولو لپاره کاروي. .په هرصورت، دا نظريه په اسانۍ سره د يوې ساده پوښتنې سره رد کيدی شي: "که محمد (صلی الله عليه وسلم) درواغجن وو، نو هغه باور يی چې پر ځان لرلو له کومه کړ؟ ولې يې ځينو خلکو ته د دوی په مخ کی نيغ ځواب ويلو په داسی توگه چې نور يې هيڅکله نشيـ ويلای؟ دا ډول باور په بشپړ ډول هغه وخت منځ ته راځی چې يو څوک ريښتينی الهي وحې ولري.

يوه وحې - ابولهب

د رسول الله صلی الله علیه وسلم یو تره و چې نوم یې ابولهب و. دې سړي له اسلام څخه دومره کرکه درلوده چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم د بدنامولو لپاره به یې هغه تعقیباوه. رسول الله صلی الله علیه وسلم به چې له یوه ناشنا سره خبرې کولې نو ابولهب به انتظار کاوه تر څو چې دوی بېل شي او بیا به هغه کس ته ورغی او پوښتنه به یې ترې وکړه: هغه تاته څه وویل؟ ایا هغه وویل، "تور"؟ ښه، دا تور نه بلکې سپین دی. ایا هغه وویل "سهار"؟ ښه،دا سهار نه بلکې شپه ده.» هغه په ایمانداری سره د هغه څه برعکس وویل چې د محمد (صلی الله علیه وسلم) او مسلمانان یې اوریدلي دي. خو د ابولهب له مړینې لس کاله مخکې د قرآن کریم یو کوچنی سورت (سورة مسد ۱۱۱) نازل شو. دا په واضح ډول پکې ویل شوي چې هغه به اور ته ځي (یعنی دوزخ). په بل عبارت، دا ثابته شوه چې هغه به هیڅکله مسلمان نشيـ او د تل لپاره به د اور په سزا باندې محکوم شي. د لسو کالو لپاره تنها هغه څه چې ابولهب باید کړي وای هغه دا وو چې ووایی : ما اوریدلي چې محمدص ته وحې شوی چې زه به هیڅکله بدل نه شم - زه به هیڅکله مسلمان نه شم او دوزخ ته به داخل شم. نو زه غواړم اوس مسلمان شم. تاسو دا څنګه خوښوی؟ تاسو اوس د خپل الهي وحې په اړه څه فکر کوئ؟" مګر هغه هیڅکله داسې کار ونه کړ. او بیا هم، دا هغه ډول چلند دی چې یو څوک به یې له هغه څه څخه تمه لری ځکه چې هغه تل د اسلام سره په دښمنی کی هڅه کوله. په اصل کې حضرت محمد (ص) هغه ته وفرمایل: ته زما څخه کرکه لرې او غواړې چې ما دروغجن ثابت کړې؟ نو، دا کلمه ووایه، او پدی سره به زه غلط ثابت شم. راځه (د شهادت کلمه) ووایه » خو ابولهب هیڅکله ورته د شهادت کلمه ونه ویله. لس کاله! او په دې ټول وخت کې یې اسلام قبول نه کړ او نه یې هم له اسلام سره خواخوږي وکړه. څنګه به محمد (صلی الله علیه وسلم) په یقین سره پوهیدلی شي چې ابولهب به د قرآن وعده پوره کړي که هغه (محمدص) په ریښتیا د خدای رسول نه وي؟ دا څنګه ممکنه وه چې دومره باور ولري چې یو چا ته لس کاله وخت ورکړي چې د هغه د نبوت ادعا رد کړي؟ یوازینی ځواب دا دی چې هغه د الله رسول وو؛ د دې لپاره چې دا ډول قوی چلنج وړاندې کړي، یو څوک باید په بشپړ ډول قانع شي چې هغه ته الهي وحې راتله.

الوتنه

د حضرت محمد (ص) پر خپل نبوت اعتماد او همدارنگه د خپل پیغام د الهي ساتنې یو بله بیلگه داده، چې هغه کله له مکې څخه ووت او مدینې ته د هجرت په وخت کې د ابوبکر (رض) سره په غار کې پټ شــو. دواړو په ښــکاره ولیدل چې خلک د دوی د وژلو لپاره راځي، او ابوبکررض وډار شو. یقیناً که چېرې (نعوذ بالله)محمد (ص) درواغجن، تیرایستونکی او د خلکو د گمراه کولو هڅه یې کوله، ، نو له هغه څخه به یې تمه درلوده، چې په داســې حالت کې خپل ملگري ته ووایي: اې ابوبکره! ولاړ شــه وگوره ، آیا ته کولئ شــې چې له دې غار څخه د وتلو لاره ومومې. یا هم دا چې ووایی "هلته په هغه کونج کې پټ شـــه او چپ پاتې شـــه." بیا هم، په حقیقت کې، هغه څه چې هغه ابوبکر رض ته وویل، په ښــکاره توگه یی د هغه باور او اطمینان څرگند کړ. هغه ورته وویل: آرام شـــه! الله ج له موږ سره دی، او الله ج به موږ وژغوري!» اوس که څوک په دې باور وی چې هغه خلک غولوي، نو دا ډول چلند به له کومه کوي؟ په حقیقت کې، دا ډول ذهنیت د دروغجن یا تیرایستونکي ځانگړتیا نه ده.

نو لکه څنگه چې مخکې یادونه وشــوه، د غیرمســلمان فکر او خیال پر دایره شــاوخوا گرځي او د وتلو لاره لټوي - پرته له دې چې په قرآن کې موندنې تشرــیح کړي، پرته له دې چې دوی د دوی مناسبې سرچېنې ته منسوب کړي. له یوې خوا، دوی تاسـو ته د دوشـنبې، چهارشـنبه او جمعې په ورځو کې وایي، "هغه سـړی درواغجن وو،" او له بلې خوا، د سـه شـنبې، پنجشـنبې او شـنبې په ورځو کې دوی تاسو ته وایي، "هغه لیونی و." هغه څه چې دوی یې له منلو انکار کوي هغه دا دی چې یو څوک نشي کولی دا دواړه حالتونه هم مهال ولري. بیا هم دوی دواړې نظریې کاروي ترڅو چې پرې د قرآن کریم معلومات تشریح کړي.

د کلیسا د وزیر سره لیدنه

شاوخوا اوه کاله مخکې مې یو وزیر کور ته راغلی و. په کومه ځانگړې کوټه کې چې موږ ناست وو، پر مېز باندې یو قرآن ایښی و، مخ یې ښکته و، نو وزیر خبر نه و چې دا کوم کتاب دی. د خبرو په منځ کې مې قرآن ته اشاره وکړه او ویې ویل: زه په دې کتاب باندی ایمان لرم. قرآن ته یې وکتل خو نه پوهیده چې کوم کتاب دی، هغه ځواب ورکړ: ښه، زه تاسو ته وایم، که چېرې دا کتاب انجیل نه وي، نو دا کتاب حتماً د یو سړي لخوا لیکل شوی! د هغه د خبرو په ځواب کې ما وویل: اجازه

راکړئ تاسـو ته یو څه ووایم چې په دې کتاب کې څه دي. او یوازې په دریو یا څلورو دقیقو کې ما هغه ته د قرآن یو څو شــیان بیان کړل. د دې دریو یا څلورو دقیقو وروســته، هغه په بشــپړ ډول خپل دریځ بدل کړ او اعلان یې وکړ: "تاسـو په سـمه یاسـت. انسـان دا کتاب نه دی لیکلی. شـیطان لیکلی دی!» په حقیقت کې، د داسې چلند درلودل خورا کم عقلی او بدبختی ده - د ډیری دلیلونو لپاره یا د یو شی لپاره، دا یو ډیر چټک او ارزانه عذر دی. دا د نا آرامه وضعیت ښکارندویی کوي. . په حقیقت کې، په انجیل کې یوه مشـهوره کیسـه ده چې بیانوی :کله چې عیسی (ع) یو سړی ته د یهودانو په حضــور کې د الله پاک په اجازه بیا ژوند ورکړ. هغه شــخص څلور ورځې کیده چې مړ شـوی و،کله چې عیسـی ع راغی ، نو په سـاده ډول یې وویل: "پاڅېږه!" هغه سـړی پاڅېد او روان شو. په داسې حال کې چې ځینو یهودانو یې نندارہ کوله په کفر سره وویل: دا شیطان دی. شیطان ورسره مرســته وکړه!» اوس دا کیســه په ټوله نړۍ کې په کلیســاګانو کې ډیر ځله تکرار کیږي، او خلک (عیسویان)د هغې په اړه ډیرې اوښکې تویوي، او وایي: "که زه هلته وای،نو زه به د یهودانو په څیر احمق نه وم!" بیا هم، د حیرانتیا خبره دا ده چې دا خلک هغه څه کوي چې یهودانو وکړل کله چې تاســو یوازې په دریو دقیقو کې دوی ته د قرآن په باره کی لږ معلومات وړاندی کړی نو دوی (عیســویان) وایي: "بلی ، شــیطان دا وکړل. دا کتاب شــیطان لیکلی دی!» ځکه چې دوی په ریښتیا په یوه کونج کې غلی دي او کوم بل ګټور ځواب نه لري، دوی د ګړندي او ارزانه عذر څخه کار اخلي.

د قرآن سرچینه

د خلکو د دې ضــعیف دریځ څخه د اســتفادې بله بیلګه د محمدص د پیغام د سرچېنې په اړه د مکې د خلکو په توضیح کې موندل کیدی شي. دوی به ویل: «شـیطان محمدص ته قرآن راوړي!» مګر لکه څنګه چې هر وړاندیز شــوی، قرآن ځواب ورکوي. یو آیت (ســورة القلم ٦٨: ٥١-٥٢) په لاندی ډول فرمایي.

"او وایی دوی بیشــکه دغه (محمد) لیونی دی او حال دا دی چه نه دی دا (قرآن) مګر خو ذکر پند دی ټولو عالمیانو لپاره ."

په دې توګه د دې ډول نظرېې په ځواب کې دلیل وړاندی کوي. په حقیقت کې، په قرآن کې د دې خبری په ځواب کې چې شـــیطان محمد (ص) ته خپل پیغام راوړی ډیری دلیلونه شـــتون لري. د مثال په توګه، په ٢٦ سورت کې الله (ج) په واضح ډول تاییدوي.:

"هیڅ بدکار دا [وحې] نه دی راوســتی. دا به نه د دوی لپاره مناســب وي او نه به یې وړ وي. په حقیقت کې دوی د اوریدلو څخه لرې شوي دي." (سورة الشعراء: ٢١٠--٢١٢) او په بل ځای (سورت النحل ٩٨: ١٦) کې الله (ج) موږ ته لارښوونه کوي::

"نو کله چې ته د قرآن تلاوت کوې د الله جل جلاله نه د شړل شوی شیطان څخه پناه وغواړه".

اوس نو شـیطان داسـې کتاب لیکلی شي؟ چې د خپل کتاب لوسـتونکی ته ووایی چې: "مخکې له دې چې زما کتاب ولولې، له خدای پاک څخه وغواړه چې تا له ما څخه وژغوري؟" دا ډیره له حقیقت څخه لری خبره ده. په حقیقت کې یو شخص کولی شي داسې څه ولیکي، مګر دا به امکان ونلري چې شیطان دا کار وکړي. ډیری خلک په روښـانه توګه څرګندوي چې دوی نشيـ کولی پدې موضوع یوې پایلې ته ورسیږي. له یوې خوا، دوی ادعا کوي چې شیطان به داسې کار نه شی کولی او حتی که هغه کولی شي، خدای به اجازه ورنکړي. په اصل کې دوی ادعا کوي چې شیطان شاید هغه څه وکړي چې خدای یې کولی شي. له بلې خوا، دوی په دې باور دي چې شـیطان د خدای ج په پرتله خورا کوچنی دی. او د پایلې په توګه، کله چې دوی قرآن ته ګوري، حتی حیران دي چې څومره له حقیقت نه لری خبره به وی چې وایی دا کتاب شـــیطان لیکلئ، دوی بیا هم ټینګار کوي چې شـیطان دا کار کړی دی. الحمد لله په مســلمانانو کې داسـې چلند نشـته. که څه هم شـیطان ځینې وړتیاوې لري، مګر دا وړتیاوی د الله تعالی له وړتیاوو څخه ډیرې لرې دي. او هیڅ مســلمان تر هغه وخته پورې مسلمان نه دی چې په دې ایمان ولري. دا خبره حتی په غیر مسلمانانو کې هم عامه ده چې شیطان په اسانۍ سره خطا کولی شي او تمه کیږي چې هغه به د کتاب لیکلو په وخت کې له ځان سره مخالفت وکړي. په حقیقت کې، قرآن فرمایي (سـورة النســاء ٤: ٨٢): "ایا دوی قرآن ته پام نه کوي؟ که دا له الله ج پرته د بل چا له لوري وای، نو خامخا به یې پکې ډېر اختلاف په کې موندلی وای.

میتومانیا (Mythomania)

د دې عذرونو سره سره چې غیر مســـلمانان په قرآن کې په ناکامۍ سره د ناڅرګندو آیتونو د توجیه کولو هڅې کوی ، یوه بله طریقه هم شتون لري چې ډیری وختونه د هغو نظریاتو ترکیب ښکاري

چې محمد (ص) لیونی او دروغجن بلي. په اصل کې دا خلک دا وړاندیز کوي چې محمدص لیونی دی، او هغه په چل سره خلکو ته دروغ ویل او گمراه کول یې. په اروا‌پوهنه کې دې ته یو لغت شـتون لری چې میتومانیا ورته وایي. دا په سـاده ډول دا معنی لري چې یو څوک درواغ وایي او بیا پرې باور کوي. دا هغه څه دي چې ځینی غیر مســلمان وایی محمد (ص) ورسره مخامخ شــوی و. مگر د دې وړاندیز سره یوازینی ســتونزه دا ده که چېرې یو څوک په مایتومانیا باندی اخته وی نو هغه په بشـپړ ډول د هیڅ حقیقت سره معامله نشيـ کولی، او بیا هم ټول قرآن په بشـپړ ډول په حقایقو ولاړ دی. هر څه چې په دې کې شــتون لري تحقیق کیدی شي او ریښــتیا یی ثابت کیدای شي. څرنگه چې حقایق د دروغ ضــد دي،نو په همدې دلیل اروا‌پوهان هڅه کوي چې د داســې ناروغانو درملنه په ریښتیا خبرو سره کوي، هغه په   دوامداره توگه د حقایقو سره هغه ناروغ مخ کوي. د مثال په توگه، که یو څوک رواني ناروغ وي او ادعا وکړي، "زه د انگلســتان پاچا یم،" یو اروا‌پوه ورته نه وایي "نه ته نه یې. ته لېونی یې!» هغه دا کار نه کوي. بلکه، هغه د حقایقو سره مخامخ کوي او وایي، "ښه، تاسو وایاست چې تاسو د انگلستان پاچا یاست. نو راته ووایه چې ملکه نن چېرته ده؟ او ستاسو لومړی وزیر چېرته دی؟ او ستا ساتونکي چېرته دي؟" اوس، کله چې سړی د دې پوښـتنو سره د مقابلې په هڅه کې سـتونزه لري، هغه د عذر جوړولو هڅه کوي، وایي: "هو ... ملکه ... هغه د خپلې مور کور ته تللې ده. اوه ... لومړی وزیر ... ښه هغه مړ شو. او بالاخره هغه په ســد راځی ځکه چې هغه نشيــ کولی د حقایقو سره معامله وکړي. که اروا‌پوه هغه له کافي حقایقو مخ کړي، بالاخره هغه ناروغ له حقیقت سره مخ کیږي او وایي: "زه فکر کوم چې زه د انگلســتان پاچا نه یم.قرآن هغه وخت خلکوته نږدې کیږي چې خلک هغه ته د یو اروا‌پوه په نظر وگوري لکه یو اروا‌پوه چې د خپل میتومینیا باندې اخته ناروغ درملنه کوي. په قرآن کریم کې یو آیت دی (سورت یونس ۱۰:۵۷) چې فرمایي.

"اې خلکو تاسـو ته د تاسـو د رب له لوري نصـیحت او د زړونو شـفا او د مومنانو لپاره هدایت او رحمت راغلی دی."

پـه لومړي نظر کې دا خبره مبهم ښــکاري، خو د پورتني مثـال پـه رڼا کې د دې آیـت مفهوم څرگندیږي. په اصـل کې، یو څوک د قرآن په لوسـتلو سره د اوهاماتو څخه شـفا کیږي. په اصـل کې، دا درملنه ده. دا په حقیقت کې په حقایقوپه بیانولو د غولول شویو خلکو درملنه کوي. په ټول قرآن کې یوه عامه رویه هغه ده چې وایي: "اې خلکو تاسـو په دې اړه داسې او داسې وایئ. مگر د داسې او داسې نورو په اړه څه وایاست؟ تاسو څنگه کولی شئ دا ووایاست کله چې تاسو پوهیږئ؟"

او داسې نور. دا یو څوک دې ته اړ کوي چې په یوه شی باندې غور وکړي او تر دې مهم دا چې یو څوک له اوهامتو او فریبکارۍ څخه خلاصوی .د خدای لخوا انسانانو ته وړاندې شوي ځینی حقایق په اسانۍ سره په بیځایه نظریاتو او عذرونو سره بی ارزښته څرګندیدای شي.

نوې کاتولیک انسایکلوپیډیا

دا – خلک د حقایقو سره مخامخ کول – داسې یو څه وو چې د ډیری غیرمسلمانو پام یې ځان ته اړولی و. په حقیقت کې، په نوي کاتولیک انسایکلوپیډیا کې د دې موضوع په اړه خورا په زړه پورې لیکنه شتون لري. د کاتولیک کلیسا د قرآن تر عنوان لاندې په یوه مقاله کې وایي:

"د پیړیو په اوږدو کې، د قرآن د اصل په اړه ډیری نظریات وړاندې شوي ... نن ورځ هیڅ هوښیار سړی د دې نظریو څخه یو هم نه مني!"

اوس دلته زړه کاتولیک کلیسا ده چې له څو پیړیو راهیسې شتون لري، د قرآن د اصل په اړه بې ځایه نظریې ردوي.په حقیقت کې، قرآن د کاتولیک کلیسا لپاره یوه ستونزه ده. دا کلیسا وایي چې دا قران وحې ده، نو دوی یې مطالعه کوي. یقینا، دوی به د هغه ثبوت موندلو سره مینه ولري چې دا ثبوته کړی چې قرآن وحې نه ده، مګر دوی نشي کولی. دوی نشي کولی د منلو وړ توضیحات ومومي. مګر لږ تر لږه دوی په خپلو څیړنو کې صادق دي او بې بنسټه خبری او نظریې نه مني چې دوی ته راځي. کلیسا وایي چې په څوارلس پیړیو کې لا تر اوسه د پام وړ توضیح د قرآن کریم په اړه نه ده وړاندې شوې. لږ تر لږه دا مني چې د قرآن ردول اسانه موضوع نه ده. البته، نور خلک خورا لږ صادق دي. دوی په چټکۍ سره وایي: "آه، قرآن له دې ځایه راغلی. قرآن له هغه ځایه راغلی دی.» او دوی حتی د هغه څه اعتبار نه لټوی چې دوی یی ډیری وخت بیانوي. البته، د کاتولیک کلیسا لخوا دا ډول بیان هره ورځ عیسویان په ځینو ستونزو کې پریږدي. دا به ممکن وي چې هغه د قرآن د اصل په اړه خپل نظر ولري، مګر د کلیسا د یو واحد غړي په توګه، هغه په حقیقت کې په خپل نظر عمل نشي کولی. دا ډول عمل به د هغه اطاعت، وفادارۍ سره مخالف وي چې کلیسا یې غوښتنه کوي. د هغه د غړیتوب په اساس، هغه باید هغه څه ومني چې کاتولیک کلیسا یې پرته له پوښتنې څخه اعلان کوي او د هغه د ورځني معمول برخې د تعلیماتو په توګه یې رامینځته کوي. نو په اصل کې، که په ټوله کې کاتولیک کلیسا ووایي چې "د قرآن په اړه دې ناتایید شویو راپورونو ته غوږ مه نیسئ"، نو د اسلامي نظر په اړه څه ویل کیدی شي؟ که حتی

غیرمسلمان هم دا مني چې په قرآن کې یو څه شتون لري - یو څه چې باید ومنل شي - نو بیا ولې خلک دومره سخته دښمني کوي کله چې مسلمانان ورته حقیقت وړاندې کوي؟ دا په حقیقت کې د هغو کسانو لپاره یو څه دی چې فکر کوي - د پوهانو لپاره د فکر کولو لپاره یو څه چې سوچ پرې وکړي.

په نقاد باندې د ثبوت بار

که کتاب وحې نه وي نو فریب دی. او که دا یو فریب وي، یو څوک باید پوښتنه وکړي، "د هغه اصل څه دی؟ او دا موږ چېرته غولوي؟" په حقیقت کې د دې پوښتنو ریښتیني ځوابونه د قرآن په صداقت رڼا اچوي او د کافرانو ترخې بې بنسټه ادعاوې خاموش کوی. البته، که خلک په دې ټینګار کوي چې قرآن فریب دی، نو باید د دې ادعا د ملاتړ لپاره شواهد وړاندې کړي. د ثبوت بار د دوی پر غاړه دی، نه پر موږ! هېڅکله داسې نه ده، چې له کافي حقایقو پرته یوه تیوري وړاندې کړي. نو زه هغوی ته وایم: "ما ته یو فریب وښایاست! ما ته وښایه چې قرآن چېرته چل کوي! ما ته وښایاست؛ کنه دا مه وایه چې دا چل دی."

د غلطۍ ارزونې په اړه نور معلومات

د قرانکریم د ازمویلو په اړه چې مخکې یې یادونه وشوه، دا په زړه پورې ده چې یادونه وکړو چې دا هم په تیرو او اوسني دواړو زمانو پورې اړه لري. ځینې ایتونه یې د الله تعالی د قدرت او پوهې د مثال په توګه کارول شوي، په داسې حال کې چې نور یې د نن ورځې د چلنج په توګه ولاړ دي. پخوانۍ بېلګه په قرآن کې د ابولهب په اړه بیان دی. دا په ښکاره ډول څرګندوي چې قرآن د الله جل جلاله کتاب دی ځکه یوازی الله ج په غیبو پوهیږي نو ځکه ابولهب هیڅکله خپله رویه بدله نکړه او اسلام یی قبول نه کړ. په دې توګه الله تعالی حکم وکړ چې هغه به د تل لپاره د دوزخ اور ته په تلو محکوم شي. همدا ډول بیان د الله جل جلاله د حکمت څرګندونه او د ابولهب په څېر کسانو ته خبرداری هم وو.

اهل کتاب

په قرآن کریم کې د ازمویښو د وروستي ډولونو یوه په زړه پورې بیلګه هغه آیت دی چې د مسلمانانو او یهودانو ترمنځ اړیکې ته اشاره کوي. په دې آیت کې باید د ایت دقیقې معنا په پام کې ونیول شي تر څو چې د هر مذهب د انفرادي غړو تر منځ د اړیکو ساحه محدوده نه شي، بلکې

دا په ټولیزه توګه د دوو ډلو ترمنځ د اړیکو لنډیز بیانوي. په لنډه توګه، قرآن فرمایي چې همیشه به د عیسـویانو چلند چې له مسـلمانانو سره یی کوی تر هغه چلند چې یهودان یی له مسـلمانانو سره کوی ښـه وی. په حقیقت کې، د دې ډول بیان بشـپړ اغیز یوازې د داسـې آیت اصـلي مفهوم ته په پام کې نیولو وروســـته احســـاس کیدی شي. دا ســـمه ده چې ډیری عیســـویان او ډیری یهودیان مسلمانان شوي، مګر په ټوله کې، یهودي ټولنه د اسلام د سخت دښمن په توګه د تاریخ په اوږدو کی ظاهره شـوې. سربیره پردې، ډیر لږ خلک پوهیږي چې په قرآن کې دا ډول ښـکاره اعلان څه ته بلنه ورکوي. په اصل کې، دا د یهودانو لپاره یو اسانه چانس دی چې ثابت کړي چې قرآن غلط دی - دا الهي وحې نه ده. دوی باید خپل ځانونه منظم کړي، د څو کلونو لپاره له مسـلمانانو سره ښـه چلند وکړي او بیا ووایي: "اوس سـتاسـو سـپیڅلی کتاب پدې اړه څه وایي چې په نړۍ کې سـتاسـو غوره ملګري څوک دي - یهودیان یا نصارا؟ وګوره چې مونږ یهودانو ستاسو سره څه کړي دي.

دا ټول هغه څه دي چې دوی یې د قرآن د اعتبار د باطلولو لپاره باید وکړي، مګر دوی په ۱۴۰۰ کلونو کې دا کار نه دی کړی. مګر، د تل په څیر،دا وړاندیز تر اوســه پوری په خپل ځای باندې ولاړ دی.

ریاضیکي چلند

ټول هغه مثالونه چې تر اوســـه پورې د مختلفو زاویو په اړه ورکړل شـــوي هغه په عمومی ژوند پورې اړه لری. په هرصـــورت، د نورو په منځ کې یو بله زاویه هم شـــتون لري، کوم چې هدف او بنسټ یې په ریاضي باندی اینښودل شوی دی. دا د حیرانتیا خبره ده چې قرآن څومره ښـه مستند کیږي کله چې یو څوک دا ټول حقایق په یو لیســـت کې چې د صـــحیح اټکلونو لیســـت ورته ویل کیدی شي راټول کړي. په ریاضي کې، دا د اټکل او وړاندوینې د مثالونو په کارولو سره تشرـــیح کیدی شي. د مثال په توګه، که یو څوک دوه انتخابونه ولري (یعنې یو ســـم وي او بل غلط) او سترګې پټې کړي او یو انتخاب وکړي، نو نیم وخت (یعنې له دوو څخه یو ځل) به سم وي. . اساسا ، هغه په دوو کې یو چانس لري ، ځکه چې هغه کولی شي یا غلط انتخاب غوره کړي ، یا هغه کولی شي سم انتخاب غوره کړي. اوس که هماغه سړی دوه حالتونه ولري (یعنې کیدی شی چې یا د لومړي حالت په اړه سـم یا غلط وي اویا هم د دوهم حالت په اړه سـم یا غلط وي) او سـترګې پټې کړي او اټکل وکړي نو هغه به یو پر څلورمه برخه ســـم (یعنې له څلورو څخه یو وخت)به صـحیح وي.. هغه اوس په څلورو کې یو چانس لري ځکه چې اوس د هغه د غلط کیدلو لپاره درې لارې شـتون لري او د هغه لپاره یوازې یوه سـمه لاره شـتون لری. په سـاده اصـطلاحاتو کې، هغه

کولی شي په لومړی وار غلط انتخاب وکړي او بیا وروســته په دویم حالت کې غلط انتخاب وکړي. یا هغه کولی شي په لومړي نمبر کې غلط انتخاب وکړي او بیا په دوهم نمبر حالت کې سم انتخاب وکړي؛ یا هغه کولی شي په لومړي حالت کې ســم انتخاب وکړي او بیا په دوهم نمبر کې غلط انتخاب وکړي؛ یا هغه کولی شي په لومړي نمبر حالت کې سم انتخاب وکړي او بیا په دوهم حالت کې سم انتخاب وکړي.

البته، (یوازې هغه مثال چې هغه په بشپړ ډول سم کیدی شي وروستی حالت دی چېرې چې هغه په دواړو حالتونو کې سـم اټکل کولی شي. د هغه په بشـپړ ډول د سـم اټکل کولو امکانات خورا ډیر شـوی ځکه چې د هغه لپاره د اټکل کولو شرایطو شمیر ډیر شـوی دی؛ او د ده د داسې حالت ریاضیکي معادله ½ x ½ ده (یعنې د لومړي حالت لپاره له دوه څخه یو وخت د دوهم حالت لپاره له دوه څخه یو وخت ضرب شوی.)

د مثال په ادامه کې، که چېرې همدا اوس یو سړی درې حالتونه ولري چې د زړه نه اټکل وکړي، نو هغه به یوازې په اتو کې یوه برخه سـم وي (یعنې د اتو څخه یو وخت یا .(½ x ½ x ½ یوځل بیا، په ټولو دریو حالتونو کې د سم انتخاب غوره کولو امکانات یعنی بشپړ سم کیدو په اتو کې یوازې یو ځل ته کم شـوی. دا باید پوه شـو چې څومره چې د حالتونو شمیر ډیریږي ، د سم کیدو چانس یې کمیږي ، ځکه چې دوه پیښې په متناسب ډول متناسب دي.

اوس د دې مثال حالاتو په نظر کې نیولو سره که په قرآن کې د ټولو هغو موضــوعاتو لســت جوړ کړو چې په اړه یې قرآن کریم صــحیح بیانونه کړي دي، نو دا خبره ډېره ناشــونې ده چې دا ټول تصادفی سم اټکلونه شی. په حقیقت کې، په قرآن کې بحث شوي موضوعات بې شمیره دي، او په دې توګه د یو چا د ټولو په اړه د تصادفی اټکل کول په عملي توګه صـفر کیږي. که د قرآن د غلطۍ لپاره په ملیونونو لارې وي، ولی قران هر ځل سم راوتی وي، بیا دا امکان نلري چې چا په اټکلونو لیکلی وی یا یې څوک یې اټکل کړي.

لاندې درې مثالونه د هغو موضــوعاتو په اړه چې قرآن ســـم بیانونه کړي دي په ټولیز ډول دا روښانه کوي چې قرآن څنګه د شکونو لرې کولو ته دوام ورکوي.

ښځینه مچۍ

قرآن په ١٦ م سـورت (سـورة النحل ١٦: ٦٨-٦٩) کې یادونه کړې چې ښـځینه مچۍ د خوړو راټولولو لپاره خپل کور پریږدي. اوس، یو سـړی ممکن په دې اړه اټکل وکړي، وواییی: "هغه مچۍ چې تاسـو

يې شاوخوا گورئ - دا کيدای شي نر وي، يا کيدای شي ښځينه وي.خو زه به ښځينه انتخاب کړم. يقينا، هغه په دوو کې يو چانس لري چې سم وي. نو دا پيښيږی چې قرآن حق دی. مگر دا هغه څه ندي چې ډيری خلکو د قرآن د نازليدو په وخت کې باور درلود. ايا تاسو کولی شئ د نارينه او ښځينه مچی ترمنځ توپير وواياست؟ ښه، دا کار يو متخصص ته اړتيا لري، د ډيرو تحقيقاتو نه وروسته دا معلومه شوې چې نر مچی هيڅکله د خوړو راټولولو لپاره خپل کور نه پريږدي. په هرصورت، د شکسپير په ډرامه کې، هينري څلورم، ځينې کرکټرونه د مچېو په اړه بحث کوي او يادونه کوي چې مچی سرتيري دي او يو پاچا لري. دا هغه څه دي چې د شکسپير په وخت کې خلکو فکر کاوه - هغه مچی چې يو څوک گوري چې شاوخوا الوتنه کوي نارينه مچی دي او دا چې کور ته ځي او پاچا ته ځواب ورکوي. په هرصورت، دا په بشپړه توگه ريښتيا نه ده. حقيقت دا دی چې دوی ښځينه جنس مچی دي، او دوی يوې ملکې ته ځواب ورکوي. بيا هم دا په تيرو ۳۰۰ کلونو کې عصري ساينسي تحقيقاتو ته اړتيا لري ترڅو معلومه کړي چې داسې قضيه ده..

نو، د ښه اټکلونو ليست ته بيرته راگرځو، د مچېو د موضوع په اړه، قرآن د ۵۰/۵۰ حق درلود، او توپيرونه په دوو کې يو وو

لمر

د مچېو د موضوع سربيره، قرآن د لمر او د هغه د حرکت په اړه هم بحث کوي کوم چې په فضا کې سفر کوي. يو ځل بيا، يو سړی کولی شي په دې موضوع اټکل وکړي. کله چې لمر په فضا کې حرکت کوي، دوه امکانه شتون لري: لمر کولی شي داسې سفر وکړي لکه څنگه چې يو څوک يوه ډبره په هوا کې گوزار کړي، يا دا په خپله خوښه حرکت کولی شي. قرآن وروستنی خبری ته اشاره کوي وايي - چې دا د خپل حرکت په پايله کې حرکت کوي (سورة الانبياء ۲۱: ۳۳) د لمر حرکت د تشريح کولو لپاره، قرآن د سباح کلمې يوه بڼه کاروي ترڅو د فضا له لارې د لمر حرکت تشريح کړي. د دې لپاره چې لوستونکي ته د دې عربي فعل مفعول په سمه توگه واضح شي، لاندې مثال وړاندې کيږي. که يو سړی په اوبو کې وي او فعل سباح د هغه په حرکت باندې تطبيق شي نو پوه به شو چې لامبو وهي، په خپله حرکت کوي نه د مستقيم زور په نتيجه کې. په دې توگه کله چې دا فعل د فضا له لارې د لمر د حرکت په اړه کارول کيږي، دا په هيڅ صورت کې دا معنی نلري چې لمر د فضا له لارې په بې کنټروله توگه الوتنه کوي يا د يو بل زور په پايله کې. دا په ساده ډول دا معنی لري چې لمر د سفر کولو په وخت کې بدليږي او په خپل محور راڅرخيږی. اوس، دا هغه څه دي چې قرآن يې تاييدوي، مگر ايا دا يو اسانه شی و؟ ايا کوم عام سړی ويلای شي چې لمر

راګرځي؟ یوازې په عصري وختونو کې داسې وسایل چمتو شوي و چې د لمر عکس په دقیقه توګه وړاندې کړي ترڅو یو څوک پرته له دې چې ســترګې پټې کړي وګوري. او د دې پروســې له لارې دا وموندل شــوه چې نه یوازې په لمر کې داغونه شــتون لري بلکه دا داغونه په هرو ۲۵ ورځو کې یو ځل خپل ځای بدلوي. دا حرکت د خپل محور په شــاوخوا کې د لمر راڅرخیدو ته ویل کیږي او په پایله کې ثابتوي چې لکه څنګه چې قرآن ۱۴۰۰ کاله وړاندې ویلي، لمر په حقیقت کې په فضــا کی د حرکت سره سره په خپل محور باندی هم راڅرخي.

او یو ځل بیا د ښه اړتکل موضوع ته راګرځو، د دواړو موضوعاتو په اړه د سم اړتکل کولو چانس - د مچېو جنس او د لمر حرکت - په څلورو کې یو دی.

د وخت زونونه

څلوېښــت پېړۍ مخکې خلک ښـایي د وخت د زون په اړه ډېر نه پوهېدل، د دې موضـوع په اړه د قرآن کریم بیان ډېر حیرانوونکی دی. دا مفهوم چې یوه کورنۍ د لمر په راختلو سره ناشـــته کوي پداسې حال کې چې بله کورنۍ د شپې له د پاکې او سړې هوا څخه خوند اخلي واقعا د حیرانتیا وړ دی ، حتی په عصري وخت کې. په حقیقت کې، څوارلس پیړۍ مخکې، یو سړی نشـو کولی په یوه ورځ کې له دېرش میلونو څخه زیات سـفر وکړي، او په دې توګه یې له هند څخه مراکش ته سـفر په حقیقت کې میاشـتې وخت نیولو. او شـاید، کله چې هغه په مراکش کې ډوډۍ خوړله، هغه له ځانه سره فکر کاوه، چې"په هند کې به هم د هغه کورنۍ ډوډۍ خوري." دا ځکه چې هغه نه پوهیده چې د ســفر په جریان کې، هغه د وخت زون څخه تیریږي. سره له دې بیا هم قرآن ، چې د الله ســبحانه وتعالی کلام دی، دا ډول پدیده پیژني او مني. په یوه په زړه پورې آیت کې راغلي دي چې کله قیامت راورسـیږی نو ټولې پیښـی به په یوه لحظه کې واقع شي . او سـمدسـتي به د شپیلۍ غږ ځینې خلک د ورځې او ځینې خلک به په شپه کې ونیسي. دا په ښکاره ډول د الله تعالی حکمت ښیی، که څه هم دا ډول کشـف څوارلس پیړۍ دمخه شـتون نه درلود. یقیناً دا پدیده د چا د ســترګو لیدلی حال نه دی او یا هم د کومې تجربې نتیجه نه ده او دا حقیقت پخپله د قرآن د صداقت د ثبوت لپاره کافي دی.

نتیجه

د اوسني مثال په هدف د اړتکل موضـوع ته یو وروسـتی ځل بیا راګرځو، هغه احتمال چې یو چا د پورته ذکر شویو دریو ټولو موضوعاتو په اړه سم اړتکل کړی وی (- د مچېو جنس، د لمر حرکت او

د وخت زون شـتون -). په اتو کې یو دی. په یقین سره، یو څوک کولی شي د دې مثالونو په مطابق د عملیې ته دوام ورکړي، د صـحیح اټکلونو اوږد لیســت جوړ کړي؛ او البته، د موضـوعاتو د هر زیاتوالي سره به توپیرونه لوړ او لوړ شي چې یو یې اټکل کولی شي. مګر هغه څه چې هیڅوک یې انکار نشيـ کولی په لاندې ډول دي: دغه عجیب او غریب احتمال چې محمد (ص) یو بی سـواد و چې لیک لوست یی نشو کولای، د زرګونو او زرګونو مضامینو په اړه سم اټکل کړی، هیڅکله یې غلط او نه هم تصادفی اټکل ندی کړی، او دا موږ ته ثابتوی چې قران کریم د هغه ص اویا هم د کوم بشرـ په واسـطه ندی رامنځته شـوی او دا باید هر څوک ومنی حتی د اسـلام تر ټولو سـخت دښمنان. په حقیقت کې، قرآن د دې ډول ننګونې تمه لري. بې له شـکه، که یو څوک په یوبل هیواد کی یو چاته ووایي: "زه ستاسو پلار پیژنم. ما له هغه سره لیدلي دي، "شاید د هغه هیواد سړی به د نوي راغلي په خبرو شک وکړي، او ویې ویل: "ته دلته راغلی یې. ته څنګه زما پلار پیژنې؟" د پایلې په توګه، هغه به له هغه څخه پوښـــتنه وکړي، "ما ته ووایه، ایا زما پلار اوږد، لنډ، تور ، ښـــکلی دی؟ هغه څه ډول دی؟" البته، که چیرې لیدونکي ټولو پوښـتنو ته په سـمه توګه ځوابونه ورکړي، شـــکمن به بله چاره نه لری پرته له دې چې ووایی ، "زه فکر کوم چې تاســـو زما پلار پیژنئ. زه نه پوهیږم چې تاسـو هغه څنګه پیژنئ، مګر زه فکر کوم چې تاسـو یې پیژنئ. په قرآن کې هم همدا حالت دی. دا وایي چې دا د هغه چا څخه سرچینه اخلي چې هرڅه یې پیدا کړي دی . نو هرڅوک حق لري چې ووایي، "ما قانع کړه! که د دې کتاب لیکوال په ریښتیا هم ژوند او هر څه په اسمانونو او ځمکه کې پیدا کړي وي، نو هغه باید په دې اړه، د دې او داسـې نورو په اړه پوه شي. او حتماً د قرآن له خپرلو وروسته به هر څوک همدغه حقایق ومومي. برسېره پر دې، موږ ټول د ډاډ لپاره په یو څه پوهیږو: موږ ټول اړتیا نه لرو چې متخصـــصـــین واوســـو ترڅو تصـــدیق کړو چې قرآن څه تاییدوي. د یو چا ایمان پیاوړی کیږی کله چې یو څوک په قرآن کې موجود حقایق وارزوی او تایید یی کړي. او هر څوک باید په خپل ټول عمر کې دا کار وکړي.

خدای (ج) دې ټولو ته هدایت وکړي چې حق ته نږدې شي.

ضمیمه ۱

د ټورنټو په پوهنتون کې یو انجینر چې له اروا‌پوهنې سره علاقه درلوده او په دې اړه یې یو څه لوســتلي و، څیړنه یې ترسره کړه او د ډله ایزو بحثونو د موثریت په اړه یې یوه مقاله لیکلې وه. د هغه د څیړنې موخه دا وه چې معلومه کړي چې کله خلک په دوو، دریو، لسو او نوروګروپونو کې د خبرو کولو لپاره سره راټولیږي څومره یې موثریت ډیریږي. د هغه د موندنو ګراف په ډیرو ځایونو کې ټیت او هسک و خو د هغه ګراف دوه کسییز ګروپ په ځای کې تر ټولو لوړې کچې ته رسـیده : خلک هغه وخت ډیر معلومات لاسته راوړي چې کله دوی په دوه کسـییز ګروپ کې راټول شي. البته، دا کشـف په بشـپړ ډول د تمې خلاف و، مګر قرآن ۱۴ پیړۍ مخکې بشرـ ته لدې څخه خبر ورکړی (سورت سبا ۳۴:۴۶)

(ووایه: زه تاسو ته د یوه شي په هکله توصیه کوم - هغه دا چې تاسو د الله لپاره ودریږئ ، دوه دوه او یو یو ، او بیا فکر وکړئ.)

ضمیمه ۲: د اِرم ښار

برســېره پردې، د قرآن په ۸۹ ســوره (ســورة الفجر ۸۹: ۷) کې د ارم (د ســتنو ښــار) په نوم د یو ځانګړي ښــار یادونه شــوې چې په لرغوني تاریخ کې نه دی پیژندل شــوی او دهغه وخت د تاریخ پوهانو په باور هغه ښـار هیڅ وجود نه درلود. په هرصـورت، د نېشـنل جیوګرافیک د ۱۹۷۸ کال دسمبر نسخه کې په زړه پوري معلومات وړاندې کړل چې پکې ویل شوي وو چې په ۱۹۷۳ کال کې د سوریې البا ښار کیندل شوی. د د ښار لرغونتوب ۴۳ پیړی دمخه ښوددل شوی ، مګر دا خورا دحیرانتیا برخه نه ده. څېړونکو د ایلبا په کتابتون کې دهغو ټولو ښــارونو لســت وموند چې ایلبا ورسره سـوداګري کوله. باور به وکړئ یا نه، په لیسـت کې د ارم ښـار نوم و. د البا خلکو د ارم له خلکو سره سوداګري کوله .

په پایله کې زه له تاسـو څخه غوښـتنه کوم چې لاندې ایت په غور سره په پام کې ونیسـئ سورت (۲۹: ۵۰-۵۱)

او دوی وايي: ولې پر ده د خپل رب له لوري نښې نښانې نه نازلېږي، ووایه: بېشکه نښې نښانې له الله سره دي او زه خو ښــکاره وېرووںکی یم ، خو د دوی لپاره همدا کافي ده چې موږ پر تا هغه کتاب [قرآن] نازل کړی دی چې دوی ته یې اورول کیږي . پـه حقیقـت کې پـه دې کې رحمـت او نصیحت دی د هغو خلکو لپاره چې ایمان لري.

د کتاب لوستلو وروسته مو خپل نظر په لاندې آدرسونو له موږ سره شریک کړئ.

بریښنالیک: ahmadziaryz@gmail.com

تلگرام :

اللهم صل علی محمد وآل محمد